

Bir hikâyeyi anlatırken hakikatin konforlu yanını değil, en rahatsız edici köşesini gösteren bir yazar düşünün. Onun dünyasında suç, vicdan ve kadınlık deneyimi birbirine dokunan değil, birbirini görünür kılan alanlardır; hiçbir hikâyeye bitmez, yalnızca derinleşir.

Avustralyalı yazar Helen Garner roman, öykü, deneme ve günlükleriyle çağdaş edebiyatın en saygın isimlerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. 1970'lerden bu yana yazın hayatını sürdüren Garner, hem edebi hem gazeteci kimliğiyle Avustralya'nın kültürel hafızasında özel bir yer edinmiştir. Gerçek olaylardan beslenen eserlerinde kadın deneyimi, etik sorumluluk, adalet ve suçluluk duygusu öne çıkar. Garner, bu temaları tanıklık ve içsel sorgulama arasında incelikle dengeler. Fakat Garner için yazmak, yalnızca dünyayı gözlemlemek değil; aynı zamanda o dünyanın içinde kendi yerini ve vicdanını bulma çabasıdır. Onun tanıklığı, dışarıdaki olayların kaydı olmaktan ziyade, insan ruhunun karmaşık katmanlarını keşfetmeye yönelir.

Garner, karakterlerini büyük olaylar ya da dramatik patlamalarla değil; küçük jestler, bakışlar ve sessizliklerle tanımlar. Yazı onun elinde hem içsel bir sığınak hem de dünyayla kurulan en dürüst temas biçimine dönüşür. Bu yönüyle Garner, yalnızca bir hikâyeye anlatıcısı değil, kadınların görünmeyen emeğine, sessiz öfkesine ve içsel direncine tanıklık eden bir yazardır. Yazın dili sade ama acımasız bir dürüstlüğe sahiptir; hiçbir şeyi yumuşatmaz, gündelik hayatın keskinliğini ve gerçekliğini doğrudan hissettirir. Bu açıklık, okuru sadece okumaya değil, hissetmeye ve kendi yaşamıyla yüzleşmeye çağırır. Bir annenin sessiz öfkesi, yalnızca o karakterin hikâyesi olmaktan çıkar; kendi annesinin bastırılmış duygularını ya da kendi içinde susturulan sesi hatırlatan bir evrensel deneyime dönüşür. Benzer şekilde, bir kadının yazarken yaşadığı kararsızlık, yaratma arzusuyla suçluluk duygusu arasındaki gerilim, pek çok kadının toplumsal beklentiler karşısında yaşadığı iç çatışmayı görünür kılar. Böylece Garner'ın metinleri, bireysel bir hikâyeyi anlatırken aslında kadınların ortak duygusal tarihine dokunur. Okur, bir karakterin iç sesinde kendi sessizliğini, bir bakışta kendi kırılmasını bulur. Bu karşılaşma, Garner'ın yazısını kişisel bir anlatıdan çıkarıp evrensel bir kadın deneyiminin yankısına dönüştürür.

Garner'ın en içten yapıtlarından biri olan *Sarı Defter*, günlük biçiminde yazılmış bir metin olarak, kadın olmanın karmaşık duygusal alanını dışarıdan değil, içinden konuşur. Garner, 1970-80'lerin dönüşen toplumsal atmosferinde bireyin iç sesiyle toplumun sesi arasındaki mesafeyi yazıya dönüştürür. Bu metinde kişisel olan, giderek kolektif bir deneyime açılır çünkü *Sarı Defter*'deki duygular, herkesin kendi hayatından bir yankı taşır. "Ben yaşadım" demez, sanki "sen de biliyorsun" der gibidir. Sayfalar ilerledikçe okur, metinde kendi kırılma noktalarını, sessizliklerini ve bazen suçluluk duygularını bulur. Basit görünen anlar, dostluklar ve ilişkiler, görünmez yükler ve sorumluluklarla dolu, sessiz ama yoğun bir hal alır. Bu yüzden yazdıkları yalnızca okunmaz, onunla birlikte yaşanır. *Sarı Defter*, Garner'ın tanıklığını en içsel biçimde kurduğu, bireysel deneyimi ortak bir duygusal hafızaya dönüştürdüğü bir metindir. Bu yüzden Garner, yalnız bir yazar değil; hayatın küçük anlarını ve içsel çatışmaları görünür kılan bir tanıktır.

Garner'ın metinleri üzerine düşünürken, onun yazdıklarıyla kendi hayatım arasında kurduğum bağı fark ettim. *Sarı Defter*'deki ses, bir yazarın mesafeli anlatımı değil, içini dürüstçe açan bir arkadaşın sesi gibiydi. Garner, okurla arasına sınır koymaz; kırılmasını paylaşıyor ortak bir alan yaratır. Bu metinleri okurken kendi ilişkilerimi düşündüm, o dengeli mesafeleri, sessiz dayanışmaları, zaman zaman bastırılmış öfkeleri. Okur olarak bu

duyguların ağırlığını hissettim ama aynı zamanda bunun, insan olmanın en sade biçimi olduğunu gördüm.

Helen Garner, bireysel deneyimi toplumsal bağlama yerleştirme biçimiyle çağdaş edebiyatın en özgün tanıklarından biridir. Yazı onun elinde estetik bir araç olmaktan çıkar, bir **duygusal tanıklığa** dönüşür. Sarı Defter bu tanıklığın sessiz kayıdır her satırıyla ve kadın olmanın görünmez ağırlığını taşır. Belki de bu yüzden Garner'ı okumak, yalnızca bir metinle değil, bir yaşam biçimiyle karşılaşmaktır.

Zehra Kalaycı Erdiren